

Behandling av tregulv

Les hele denne informasjonen før arbeidet settes i gang.

Man bør prøve hele behandlingsprosessen før man setter i gang med store arealer for å være sikker på resultatet.

Heltregulv skaper varme og behagelige gulv. Den beste måten å bevare det naturlige utseendet på og ta vare på de positive egenskapene til disse materialene er å behandle gulvene med naturlige oljer og vokser fra LIVOS. Naturlig olje og voks gir en ren, naturlig og holdbar flate som er antistatisk (trekker ikke til seg støv, enklere å holde ren), diffusjonsåpen (pustende, er med på å regulere innneklimaet i rommet) og luktabsorberende (voks absorberer lukt, virker som luftfrensere). LIVOS naturprodukter er derfor det beste for miljøet og innneklimaet. Vår erfaring siden 1983 har vist at LIVOS er noe av det beste (vi har selv behandlet flere tusen kvadratmeter gulv) som finnes på markedet i dag.

1 Innledning

Å olje og vokse gulv manuelt eller med maskin krever ingen spesielle forkunnskaper. Det beste resultatet får man med 3 strøk olje pluss evt. voks (ikke nødvendig med voks på nr. 196, 208, 241, 244, 277).

1.1 Tidsforbruk

Alle operasjonene med oljing og voksing krever ca. 3-5 dager ved vanlig romtemperatur og luftfuktighet. 3 dager for 3 strøk med olje, den 4. dagen påføring av voks (noen oljer behøver ikke vokses) og den 5. dagen polering av voksen. Den 6. dagen kan man flytte inn møbler (husk filtknotter). I herdetiden, som er 4 uker, må man ikke legge på tepper og ikke vaske med vann (bruk støvsuger). Ved kaldt og/eller fuktig vær må man i tillegg varme opp rommet når man lufter. Ved for lav temperatur eller farge i oljen tar tørkingen lengre tid. Hvis håndverkere skal inn på gulvet bør det tildekkes med plast, papp og plater.

1.2 Forarbeid

Det er en fordel å slippe et nylagt gulv. Overflaten blir ren, plan og jevnt sugende og det er lettere å bruke poleringsmaskinen. Bruk profesjonelle slipemaskiner, ikke hobbyverktøy. Slipestøv fjernes med støvsuger, ikke vann. Det må ikke brukes vann eller vannholdige produkter pga fiberreisning. Hvis man ønsker et farget gulv må man være meget nøye med slipingen, spesielt overgangen mellom kantsliper og båndsliper. Kanten suger gjerne mer olje og dermed mer farge. For å unngå dette kan man slippe en gang til med poleringsmaskin og slipenetting eller en parkettslipemaskin (Quadro, Trio). Støvsug alltid etter slipingen selv om det er støvsuger på slipeutstyret.

1.3 Fuger

Evt. små sprekker på parkett (ikke mellom planker på et plankegulv), mindre enn 1 mm, fylles evt. med BASKO fugekitt nr. 725.

1.4 Avlutete gulv (fjerning av gammel maling og lakk)

Gulv som er beiset med et alkalisk produkt må vaskes grundig med vann. Feil eller mangler i gulvet kan påvises ved å fukte gulvet med vann før siste sliping. Rester av beis blir da synlige. Overflaten må nøytraliseres med eddikvann.

1.5 Vindfang, steder der det kan bli stående vann

På slike steder brukes ikke voks. Da må man påføre ett til to strøk olje ekstra eller bruke KUNOS nr. 241 tilslutt.

1.6 Tresorter, valg av olje

Se i prislisten hvilken olje som er riktig å bruke. Vær nøye med å følge bruksanvisningen på boksen, den er alltid den mest aktuelle.

1.7 Forskjellig glansgrad

Oljene har forskjellig glansgrad. MELDOS og ARDOS er mattest, KUNOS 244 litt blankere, mens KUNOS nr. 241 er den blankeste (glans ca. 30).

1.8 To strøk på samme dag eller totalt kun ett strøk

LIVOS tilbyr en olje, KOIMOS nr. 277, som tørker på maks. 6 timer. Forutsetningene er at gulvet er nytt/ubehandlet (ikke tidligere lakkert og slipt) og at temperaturen i gulvet er min. 20 grader C. Oljen påføres som nevnt nedenfor med maskinell metode. KUN to strøk. KOIMOS nr. 277 er løsemiddelfri.

1.9 Selvantenning

LIVOS oljene inneholder naturoljer som kan føre til selvantenning i filler og papir. Filler/papir som er benyttet må derfor senkes i vann eller brennes rett etter bruk. Produktene selv er ikke selvantennelige.

1.10 Luft godt under arbeidet

LUFT GODT UNDER ARBEIDET (gjennomtrekk og varme), det fremmer tørkingen. Naturprodukter herder med tilgang av oksygen/luft. Herdingsprosessen varer i ca. fire uker. Det er derfor viktig å lufte godt i hele denne perioden (litt gjennomtrekk, mye varme). Samtidig er det viktig å opprettholde en høye temperaturen i rommet, min. 25 °C.

2 Fargete gulv

Begge påføringsmetodene kan brukes (se nedenfor) hvis det ønskes et farget gulv. I oljene 265 og 266 kan man blande inn VINDO oljemaling nr. 629/650. Malingen kan på forhånd blandes innbyrdes. Max. 20 % farge tilsettes. MERK: innblanding av maling øker tørketiden med ca. 20-100 %. Fargen blandes inn kun i det første strøket.

Man kan også blande inn DARIX nr. 297 eller KALDET nr. 270 i ethvert forhold i oljene 265 og 266. Man kan også først ta et strøk med KALDET/DARIX/KUNOS/KOIMOS i stedet for fargeløs gulvolje. De oljene som leveres i farger kan alle fargene blandes innbyrdes. Et farget strøk må alltid ha to strøk fargeløs olje til beskyttelse, til dette brukes vanligvis 265 eller 241. Unntak: KOIMOS nr. 208 og 277.

Man kan også bruke farget olje i alle strøk hvis man ønsker en meget sterk farge, kun med produktene 208 og 244.

Et farget strøk olje må alltid tørke en ekstra dag før fargeløs olje påføres ellers kan det fargete strøket "løses opp". Fargeintensiteten er også avhengig av slipingen. Avsluttes slipingen med et grovere papir suger gulvet mer olje/farge og omvendt.

3 Påføring

3.1 Forberedelse

Underlaget skal være rent, tørt, støv- og fettfritt. Start alltid lengst fra døren og gå mot denne. Sørg for godt lys (1000 W halogenlamper), dagslys er best. Bruk alltid filler som ikke loer eller farger eller LIVOS spesialtørkepapir.

Langs kantene mot veggene brukes hånd med en fille eller en malerpute i det feltet man skal behandle, ikke hele gulvet. Tørk av rett etterpå.

LIVOS oljene kan påføres på to måter: manuelt eller med en saktegående poleringsmaskin (150-250 omdr./min.). Man kan velge hvilken metode man vil, men det er enklere, går raskere og krever mindre fysisk arbeid å bruke den maskinelle metoden.

3.2 MANUELL METODE (påføring og avtørring av olje)

Denne metoden er mest brukt med produktene 265, 266, 270, 297. STRØK 1: Det første strøket med olje er meget viktig og avgjørende for overflatens totale kvalitet. Oljen fordeles med pensel, rull eller fille på felter på ca. 10 m² ad gangen. Ved sterkt sugende tresorter bør man påføre flere ganger vått-i-vått i løpet av 5-10 min. før avtørring. Dette regnes som ett strøk. La oljen ligge i 10 - 20 min (avhengig av type olje). Deretter tørkes all overskytende olje bort, først med en nal deretter meget nøye med en fille, bytt fille ofte. Ikke bruk langkost med en fille på, det blir ikke godt nok. Det skal ikke ligge olje på gulvet etter avtørringen. Mellom plankene i gulvet kan litt olje komme opp igjen etter noen timer, flere ganger, som også må tørkes av (spesielt ved bruk av MELDOS OG ARDVOS). Vent til neste dag, evt. en ekstra dag hvis det er påført farget olje. Forbruk: 1 liter dekker ca. 20 m².

Fortsettelse neste side

Behandling av tregulv (fortsettelse fra side 19)

STRØK 2: Gulvet blir som regel glatt nok, så mellomsliping er ikke nødvendig. Det andre strøket påføres når det foregående strøket er tørt. Samme fremgangsmåte som på strøk 1, men man påfører mindre olje fordi gulvet suger mindre. Forbruk: 1 liter dekker ca. 30 m².

STRØK 3: Gulvet blir som regel glatt nok, så mellomsliping er ikke nødvendig. Det tredje strøket påføres når det andre er tørt. Samme fremgangsmåte som på strøk 2, men man påfører mindre olje fordi gulvet suger mindre. Forbruk: 1 liter dekker ca. 40 m².
Gjennomsnittlig forbruk tre strøk: 1 liter dekker ca. 10 m².

3.3 MASKINELL METODE (Påføring av olje, avtørkes ikke)

Denne metoden kan brukes med alle oljene og må brukes på noen oljer.

STRØK 1: Oljen fordeles med en saktegående poleringsmaskin med en brun/beige LIVOS pad. Gulvet deles inn i felter på ca. 80 cm dybde, fra vegg til vegg. Start lengst fra døren. Det sprutes nok olje på gulvet slik at hele feltet får en jevn lød når det poleres inn med padden. Hvis det er for lite olje (gulvet suger mye) sprutes det på mer, hvis det er for mye olje (synlige dråper og slipespor) utvides feltet for å bli kvitt oljen. Maskinen stoppes på kanten i det feltet man har fordelt olje og spor etter padden tørkes opp med en gang. Når ingen dråper eller slipespor er synlige er feltet ferdig og man flytter til neste felt. **OLJEN SKAL IKKE TØRKES AV.** For å være sikker på at gulvet ikke har synlige slipespor/dråper kan man gå over gulvet, for hvert felt, med en mikrofiberbopp/mohairsvaber i treets lengderetning, fra vegg til vegg. Forbruk: 1 liter dekker ca. 23 m².

Vent til neste dag. Hvis det første strøket er farget må man vente en ekstra dag før neste strøk.

STRØK 2: Gulvet mellomslipes med en saktegående poleringsmaskin med en grønn LIVOS pad. Støvet fjernes med en støvsuger. Deretter påføres olje med samme fremgangsmåte som på strøk 1, men man påfører mindre olje fordi gulvet suger mindre. Forbruk: 1 liter dekker ca. 85 m².

STRØK 3: Gulvet mellomslipes med en saktegående poleringsmaskin med en grønn LIVOS pad. Støvet fjernes med en støvsuger. Deretter påføres olje med samme fremgangsmåte som på strøk 1, men man påfører mindre olje fordi gulvet suger mindre. Forbruk: 1 liter dekker ca. 280 m².
Gjennomsnittlig forbruk tre strøk: 1 liter dekker ca. 17 m².

DET ER GULVET SOM BESTEMMER HVOR MYE OLJE MAN BRUKER.

TIPS: Vi anbefaler den maskinelle metoden og de nyere oljene fra LIVOS (196, 208, 244, 241, 277). Dette gir det beste resultatet på enkleste måte.

3.4 Påføring av olje på stein

Påføring av olje på stein følger samme metode som for treverk, men antall strøk tilpasses steinens sugeevne. Det er viktig å finne ut hvor mye steinen suger, gjør en prøve på en ekstra stein. Vær veldig nøye slik at gulvet ikke blir for mettet med olje (blanke flekker, skjoldete) eller for lite mettet (mottakelig for vann). Terracottafliser trenger 3-6 strøk, klinkere trenger ca. 1-2 strøk med MELDOS nr. 265. ALISA steinolje nr. 202 gir lite lød. Det er en fordel å vokse gulvet etter at det er oljet ferdig (ikke i vindfang eller våtrom, der tas ett strøk ekstra med nr. 241). På ekte skifer (noen "tre-dimensjonale" typer) må man bruke den manuelle metoden.

TIPS: Den manuelle metoden anbefales til alle fliser pga at fugen ikke fylles med nok olje ved bruk av maskin.

4 Påføring og polering av voks

Rommet bør ha en temperatur på minst 20 °C samtidig som det må luftes. Sett inn ovner om nødvendig.

For å være sikker på at vokslaget får riktig tykkelse bør man dele voksen f. eks. i 8 deler. Smelt en del i en kjele. All voks må være smeltet, men pass på at voksen ikke blir for varm, den må ikke koke. Sett en rød pad på poleringsmaskinen. Beregn hvor stort areal denne voksdelen skal dekke (se på boksen).

Begynn innerst i rommet, lengst fra døren og arbeid i samme retning som plankene i paddens bredde (eller langs vindusveggen hvis det er parkett). Drypp litt voks til høyre for maskinen. Kjør maskinen over voksen. Pass på å polere inn alle dråper med voks, også det som sprutes av maskinen (det er praktisk å være to personer). Nytt drypp for hver 40 cm. All voks skal påføres meget tynt (kontroller med dekkevnen oppgitt på boksen). Det er bedre med et for tynt enn et for tykt lag. Et for tykt lag kan vanskelig poleres dagen etter, blir lett klissete og trekker smuss til seg. Padden blir etter hvert full av voks og medfører at maskinen blir vanskelig å styre. Etter 15-20 m² bør padden snus/skiftes. Voksen poleres dagen etter med hvit pad.

5 Klissete gulv

Hvis man har påført for mye olje eller voks, ikke har tørket av oljen eller voksen godt nok eller påført ny olje før det foregående var tørt, kan gulvet bli klissete i lengre tid (oljen/voksen tørker ikke). Det anbefales å prøve med en eller flere av følgende metoder på et mindre synlig sted i nevnte rekkefølge:

- 1) La gulvet tørke noen dager under mye varme (opp til 30 °C) og luft samtidig godt.
- 2) Polér gulvet med brun pad (grovere enn rød), støvsug etterpå.
- 3) Ta litt olje på en fille og gni på de klissete stedene. Dette vil løse opp seig olje. Tørk deretter straks av med en ren, tørr klut. La flaten tørke i minst 1 døgn (egner seg ikke for voks).
- 4) Løse opp olje/voks med ren LATIS nr. 551 eller TEKNO 539 (ikke på eik og andre garvesyreholdige treslag), bruk lite vann. Skyll, ta bort 551/539 etter ca. 5-30 min, tørk gulvet straks med tørr fille. Vær forsiktig da LATIS/TEKNO kan farge trekt. Etter vasking med LATIS/TEKNO kan det være nødvendig å pusse med sandpapir nr. 80-120 eller bruke poleringsmaskin med sort/brun pad (gjør en prøve, må ikke lage synlige striper).
- 5) Slipe gulvet med sandpapir (evt. med maskin).

6 Renhold, vedlikehold og etterbehandling

6.1 Daglig/ukentlig renhold

Daglig/ukentlig renhold gjøres med støvsuger. Vasking gjøres med fordel med TRENA nr. 556 fra LIVOS (bruk kun 1 spiseskje til 10 l vann). TRENA fjerner flekker samtidig som gulvet tilføres fett. Bruk lite vann. Gulvet må ikke "svømme". Ikke bruk grønnsåpe, mikrokluter eller dampvasker (se også side 21). TRENA erstattes med GLANOS nr. 559 i hver femte vask for å fornye glansen.

6.2 Vedlikehold

Fra hvert 5.-10. år til fire ganger i året, avhengig av slitasjen, kan man påføre gulvet, der det er slitt, vedlikeholdsprodukter: På oljete flater mer av samme olje (all overskytende olje fjernes etter 15 min) eller DRYADEN 560 gnis til den er tørr. På voksete flater GLEIVO 317 (poleres etter to timer) eller BIVOS 375 (hvis tynt påført er polering ikke nødvendig). Ta litt av produktet på en fille og gni godt over stedene. På større arealer helles litt av produktet på gulvet. Bruk poleringsmaskinen med rød pad og kjør over og spre/massér produktet inn i gulvet for å rense. Ikke noen produkter må påføres tykt, da dette fører til at gulvet blir klissete. Tørk flatene godt av etterpå. Ikke noe voks må ligge og flyte på overflaten. Polér overflaten med hvit pad etter 1-2 timer. Det er viktig å bruke vedlikeholdsproduktene ofte nok, før slitasjen er kommet for langt.

6.3 Flekker

Flekker fjernes med litt ren LATIS/TRENA såpe eller litt GLEIVO/BIVOS på en klut. Etterpoleres for hånd.

6.4 Skader

Skader, merker av større omfang, pusses med sandpapir. Prøv evt. å heve treverket med en fille med varmt vann (flere ganger i flere døgn). Deretter slipes flaten og det påføres nye strøk med olje og voks for å bygge opp skiktet på nytt.

For å få til samme farge som resten av gulvet kan man farge inn oljen med VINDO/KALDET/DARIX (i første strøket). Etter torking påføres ufarget olje og deretter evt. voks som beskrevet ovenfor.

7. Konklusjon: Meget bra resultat til lav pris

Med maskinen går arbeidet raskt og effektivt samtidig som resultatet blir bra. Sett på lang sikt (mer enn 3-5 år) er det ingen tvil om at et oljet/vokset gulv er penere og lettere å holde ren enn et lakkert/luftet gulv. I tillegg kommer alle fordelene LIVOS produktene har med hensyn til innneklimaet og miljøet.

